

Miðvikan

Burturtagda bjargingarbragdið hjá havnarmonnum í 1913

Tað eru nógv bjargingarbrøgd gjørd av føroyingum. Summi eru meira kend enn onnur. Eitt í dag lítið kent bjargingarbragd er, tá ið menn úr Havn høvdu ein avgerandi lut í bjargingini av eini útlendskari manning, og hetta eftir øllum at døma kostaði skiparanum á danska verjuskipinum Beskytteren starvið

Tað stuttliga við at skriva um søgu er, at ein søga ofta førir eina aðra við sær. Tað er tað, sum er hent í hesum førinum.

Tann 17. februar var í røðini Hendur ið Sleptu ein frásøgn um Johonnu Thominu Joensen úr Nólsoy, systir Johannu Mariu Skylv Hansen. Hon giftist við havnarmanninum Cristian Joensen, Kristian í Árnafirði, í Havn.

Søgan hjá Johonnu gjørdist ikki long. Hon doyði longu í 1906, 24 ára gomul, eftir at hava fingið sonin Kristian.

Í umrøddu grein var ein stutt frásøgn um eina bjarging, sum Christian hevði verið við til, har danska verjuskipið Beskytteren hevði fingið allan heiðurin.

Við at kanna hetta mál nærri sæst, at hetta fylti nógv í føroysku bløðunum í 1913. Út frá hesi skiving sæst, at hetta er ein áhugaverd søga, sum tað kann vera áhugavert at lesa um í dag.

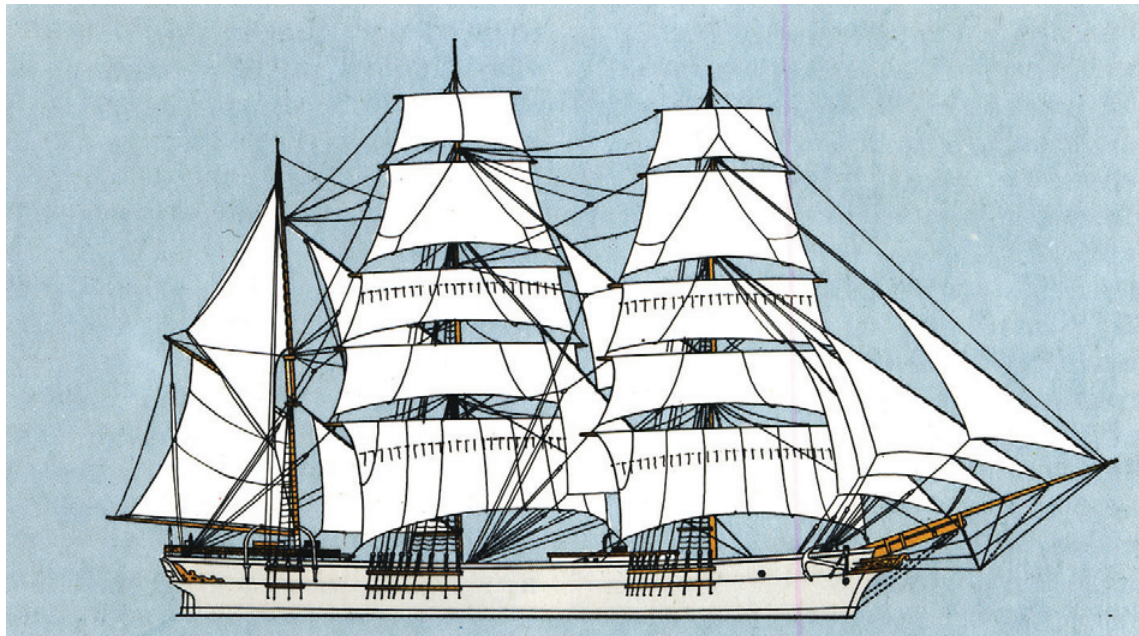
Fyrsta frásøgnin

Tað fyrsta, sum frættist um hesa hending, er í Tingakrossi tann 15. januar 1913, tá ið blaðið hevur hesa frásøgn:

»Mandag formiddag blev man her i Byen opmærksom paa et stort Skib syd for Boren, der tilsyneladende drev for Vind og Vove, og i Skibets Nærhed en Trawler. I Kikkert kunde man se, at det havarerede Skib manglede baade Stormast og den halve Mesan, og paa den tilbageværende Fokkemast hang nogle Sejlrester ned fra Ræerne.

Det varede ikke længe, før to Motorbaade var tagne afsted for at bringe mulig Hjælp. Imidlertid var Nolsinger i den forrygende Storm komne over Fjorden for at gøre Melding til Beskytteren, der tilfældigvis laa paa Reden, og den tog da ogsaa afsted. Først da Beskytteren var naaet op til Skibet, forlod Trawleren dette, efter i en halv Snæs Timer at have holdt trofast Vagt ved det og forsøgt at bugser.

Men da havde Havaristen allerede faaet Lods ombord fra en af Motorbaadene. Han styrede da Skibet ind paa Skaalefjorden,

Mynd av eini bark. Eitt eyðkenni fyri eina bark var triggjar mastrar. Fortuna var gjørd úr jarni

Havnarmenn sóu neyðstadda skipið sunnanfyri Borðuna.

medens Beskytteren bugserede».

Skipið kallaðist Fortuna úr Lillesand í Noregi. Tað var á veg úr Týsklandi til Suðuramerika við múrsteinum og maskinlutum.

Eftir at hava lastað í Stettin í Polen var skipið farið inn í Lillesand í Noregi fyri at proviantera, og tað fór haðani 28. desember. Veðrið var longu vánaligt, og norðanfyri Skotland brast rættiliga á av landsynningi og ringari aldu.

Róðrið oyðilegðist, seglini skræðnaðu, og stórmasturin og hálvi mesanmasturin brotnaðu. Pumpurnar riggaðu ikki ov væl. Tá vóru teir komnir norð um Hetland, og skipið rak nú fyri vág og vind.

Tey seinastu fyra samdøgrini hevði manningin mist alla vón, og

hevði heldur ikki hesa tíð fingið heitan mat. Tey seinastu tvey samdøgrini var nærum ikki nakað etandi umborð, tí provianturin var oyðilagdur av sjógvi.

Tá ið enski trolarin kom fram á teir, fekk manningin nýggja vón, men royndirnar hjá trolaranum at taka neyðstadda skipið uppá sleip miseydnadust.

Tá ið motorbátarnir komu, fekk manningini aftur nýggja vón, tí nú vistu teir, at bjargingin var nær. Beskytteren tók skipið uppá sleip og tók skipið inn á Skálafjørðin. Her kom tann illa komna manningin umborð á verjuskipið, har hon fekk eina góða máltíð, og skjótt gjørdust teir væl fyri.

Manningin kom síðani til Havn-

ar, har teir, sum vóru ringast fyri, vórðu innlagdir á hospitalið. Men eingin teirra tykist at hava fingið varandi mein.

Tjóðskapurin hjá manningini var blandaður. Teir vóru norðmenn, danir, svenskarar og týskarar.

Dimmalætting: Havnarmenninir áttu heiðurin fyri bjargingina

Dimmalætting skrivaði eisini um hendingina. Í fyrsta umfariuttan at umrøða havnarmenninar. Teir munnu ikki hava vítað av teimum tá.

Blaðið skrivir, at skiparin eitur Christiansen. Skipið hevði 700 tons í lastini, so tað hevur verið nokk so stórt. Manningin var 12 menn.

Í næstu Dimmalætting er greitt frá føroysku luttøkuni.

Her verður millum annað sagt: Da Søen var meget høj, var det meget voveligt for de smaa Baade at tage ud.

Det lykkedes ved de to Thors-havneres Hjælp at faa Skibet til at lystre Roret igen, hvorved det sandsynligvis undgik at strande paa Boren og blive smadret i den stærke Brænding.

Den thorshavnske Motorbaad har saaledes en stor del af Æren for, at Bjergningsresultatet er blevet saa gunstigt, som sket er.

Manningin á føroyska bátinum var:

Christian Joensen, sum var umrøddur í nevnda parti í røðini Hendur ið Sleptu.

Rubek Rubeksen, kendur frá sínum virkseminum í Mjólkaforýningini í mong ár.

Johan Hendrik Rubeksen, kallaður Bill, var giftur við systir Christian. Hann var beiggi Rubekk.

Óli Rubeksen, systkinabarn teir báðar. Kendur, sum tann, ið stovnaði Ruba.

Sofus E Jacobsen, sum var motorpassari á bátinum. Hann var seinni motorpassari á »Streymi«.

Hetta var so fyrsta frásøgnin, har tað ikki fekk varhugi av nøkrum óvanligum. Hetta mundi vera ein bjarging, sum so nógvur aðrar.

Daaden

Men tað vísti seg, at henda bjarging fekk eisini umrøðu í donskum fjølmíðlum. Tað sum føroyskir lesarar tá varnaðust, var, at Beskytteren tóku sær ella fekk allan heiðurin av hesum avriki,uttan at føroyski leikluturin var so mikið sum nevndur.

Hetta førði til eina grein í Tingakrossi tann 5. februar. Har verður sagt, at hetta var

.. en Daad som i de mest be-gejstrede danske Avisers Omtale følger et nyt Blad til den glørrige danske Saga om Danskens Vej til Ros og Magt.

Efter sigende skal Beskytterens Chef endog være indstillet til Fortjenstmedalje eller anden Ud-mærkelse for rask Daad.

Tingakrossur heldur, at hesin rómurin í Danmark er nokk so